

Lehmann: Det kan ikke Andet end have været paafaldende for en upartist Tilhører af de Debatter, her have fundet Sted, at Alle — jeg tror ikke, at jeg behøver at sige saagodt som Alle, — der have talt for det af 6 Medlemmer stillede Vædringsforslag, have vedfjendt sig den Mening, at det ene Rigtige vilde være at opretholde den nu bestaaende Tingenes Tilstand, hvorefter det at være Soldat og det at være Præst ere uforænelige Ting. Jeg kan derfor ikke Andet end undre mig over, at der ikke er blevet stillet et Vædringsforslag, som ligefrem gaar ud derpaa, for hvilket jeg i saa Fald vilde have afgivet min Stemme. Det forekommer mig nemlig at være en sentimental, en falsk, jeg kunde sige en doctrinair Anvendelse af Lighedsprincippet, naar man har troet at kunne erhverve nogen sær Sejr for dette ved i det her omhandlede Spørgsmaal at afvige fra, hvad der hos os som i alle Lande hidtil har været det Bestaaende som Noget, man har fundet naturligt og rimeligt. En æret Taler, som især har fremhævet denne Side af Sagen (Haffner), udtalte, at han kun havde ladet sig afholde fra at komme med et saadant Forslag, fordi Regjeringen havde opgivet sit tidligere Standpunkt. Men det forekommer mig, at, naar Regjeringen har havt Mod til at fravige sit eget naturlige og rimelige og tidligere Standpunkt, da vil den vel ogsaa, naar den finder Støtte hos Landstinget, kunne have Mod til atter at vende tilbage til Samme. Jeg gjentager, at efter min Overbeviisning er der i Realiteten ingen Uenighed tilstede, men at det er en umodig Vigen tilbage for abstracte Anvendelser af reent theoretiske Principer, som her har fremkaldt Striden og bragt den til det Standpunkt, hvorpaa den nu er. Med Hensyn til den ærede Kirkeministers Udtalelser skal jeg kun bemærke, at, naar man skal vælge mellem de to Ting, der for Diebliffet foreligge, saa fremtræder det dog som ganske klart, at den Sikkerhed, der vindes for en vis Continuitet, er meget stærkere ved en Anordning — der, som det ganske rigtig her er blevet bemærket, naar den fremkommer, i Grunden kun fremkommer som et Compromis mellem to Anskuelser, der hidtil have staaet skarpt overfor

hinanden —, og at der, siger jeg, haves en ganske anden Sikkerhed for en Anordnings Bevarelse end for Bevarelsen af, hvad en enkelt æret Kirkeminister har tænkt sig at ville fastholde, idet han strakte sig saa langt, som han formaaede, og som han haaber og ventter, at ogsaa hans eventuelle Efterfølgere ville fastholde. Uagtet derfor den hele Anordningsform paa ingen Maade tiltaler mig, saa er det dog aldeles vist, at, naar Bestemmelsen i den foreslaaede Værnepligtslov kun gives under Forudsætning af en saadan Anordning, saa faaer man i Virkeligheden ogsaa derved al den Sikkerhed, som man for Tiden og gennem denne Lov kan opnaae. Hvad angaaer et underordnet Incidentspunkt, nemlig hvorvidt det er rigtigt at udskrive Fjolk til Feltpræster, da tror jeg virkelig, at meget Saa vilde være enige med den ærede Kirkeminister i, at det er Noget, som paa en Maade kunde være i sin gode Orden. Jeg tror tværtimod, at det vilde berøve paa en stor Misfjendelse baade af Værnepligtsbegrebets og af det præstelige Begrebs Natur, idet det vel maa betænkes, at her er Tale om et Forhold, hvor mere end i noget andet Forhold det personlige Kald bliver aldeles overveiende og afgjørende. — Jeg agter som sagt for Tiden at stemme for det af de ærede 6 Medlemmer stillede Vædringsforslag, men haaber, at de, der ere overbeviste om, at dette dog ikke rammer det Rette, inden 3die Behandling ville tage under fornyet Overveielse, om man ikke bør søge at vende tilbage til det, der var Landstingets tidligere Standpunkt, som var Regjeringens tidligere Standpunkt, og hvortil Regjeringen kan vende tilbage, naar den har Mod dertil, og det uden at strække sig.

Bloug: Forsaavidt den ærede sidste Taler erklærede, at den Mening, som han udtalte sig for, var Landstingets eget tidligere Standpunkt, maa jeg dog erindre om, at den sidste Afstemning her i Landstinget angaaende den foreliggende Sag medførte Vedtagelsen af et Forslag, der paa det Allerstærkeste nærmer sig til det Forslag, som nu er stillet af 6 ærede Medlemmer, idet det vel Lød som Regjeringens nuværende Forslag, men der ved Siden deraf af et af de 6 Medlemmer var